

STROSSMAYER I KORČULA

Andelko L. FAZINIĆ

Strossmayer je bio čovjek široka duha. Nisu ga zanimali samo veliki kulturni problemi hrvatskoga naroda, kao Sveučilište, Akademija znanosti i umjetnosti, Galerija slika, već i one manje značajne pojave kulturnog života naše prošlosti, koje se kao mozaik ugrađuju u jedan veliki sklad nacionalnog, duhovnog i kulturnog kontinuiteta.

Tako je god. 1858. prvi put izdano u Osijeku „od preuzvišenoga i prečasnoga Josipa Jurja Strossmayera“ epsko djelo korčulanskog pjesnika Ivana Kanavelića „Sveti Ivan, biskup trogirski i kralj Koloman“.

To je prvi dodir Strossmayera s Korčulom, s njezinom kulturnom baštinom, koju on predstavlja hrvatskoj kulturnoj javnosti objelodanjujući najznačajnije Kanavelićevo djelo.

Četrnaest godina kasnije grad Korčula će pobjedom narodne misli biti u mogućnosti da iskazuje Strossmayeru svoje divljenje i poštovanje. To se odrazilo u pismenim i osobnim dodirima.

Nažalost, nemamo prijepisa ili koncepata pisama koja su iz Korčule poslana u Đakovo, ali nam je sačuvano šest pisama koja je Strossmayer slao na Korčulu. Iz njih je vidljiv sadržaj pisama koje je on primio iz Korčule, jer su sva njegova pisma odgovor na primljena.

Osim tih pisama, za ovaj odnos važni su kontakti Rafa Arneria, načelnika korčulanske općine i o. Andela Miškova, dominikanca, sa Strossmayerom. Rafo Arneri zabilježio je odnose u svojoj autobiografiji, a Miškov u kronici sestara dominikanki u Korčuli. Arnerijeva autobiografija nalazi se u Arhivu Arneri, koji je otkupio Historijski arhiv u Dubrovniku i čuva se u sklopu zvanom „Arhiv Arneri“. Kronika sestara dominikanki čuva se u arhivu njihove Kongregacije u Korčuli.

Evo najprije podataka o Strossmayerovim pismima.

13. IV. 1872. Sl. Upraviteljstvu Narodne čitaonice u Korčuli. Ispisano je rukom tajnika, a potpisao ga je sam Strossmayer. Čuva se u muzeju grada Korčule. Strossmayer se zahvaljuje na počasti što ga je čitaonica imenovala svojim članom te uz iskrene želje „za napredak svega naroda našega na kršnom otoku Korčuli“ šalje u znak zahvalnosti 50 forinti.

22. II. 1888. dr. Karlu Vipausu, predsjedniku pjev. društva Sv. Cecilije. Pismo je ispisano rukom tajnika, a potpisao ga je Strossmayer. Čuva se u muzeju grada Korčule. Zahvaljuje se na čestitci koju mu je poslalo Pjev. društvo Sv. Cecilije u povodu njegove zlatne mise te želi društvu Božji blagoslov i napredak.

29. IX. o. Anđelu M. Miškovu u Korčuli. Vlastoručno Strossmayerovo pismo. Prijepis se čuva u arhivu Kongregacije sestara dominikanki u Korčuli, dok je original u nadbiskupskom arhivu u Zagrebu. Strossmayer odgovara Miškovu na pismo odusevivši se za gradnju odgojnog zavoda ženske mladeži. „te uzdanice našega naroda“, i obećava mu i daljnju svestranu pomoć.

Pri kraju 1903. godine načelniku dr. Roku Arneriu. Ispisano je vrlo drhtavom rukom samoga Strossmayera. Čuva se u muzeju grada Korčule. Strossmayer odgovara na pismo Roku Arneriu izjavljujući da je sve, što je učinio za dalmatinsku stvar, učinio za Boga i Crkvu te da dominikanci zaslužuju da ih se podupire.

18. III. 1904. o. Anđelu M. Miškovu. Vlastoručno Strossmayerovo pismo. Prijepis pisma čuva se u arhivu Kongregacije sestara dominikanki u Korčuli. Original u Nadbiskupskom arhivu u Zagrebu. Strossmayer čvrsto podržava Miškova u gradnji zavoda za djevojke i šalje mu 5000 Kruna.

17. II. 1905. Hrvatskoj čitaonici. Pismo je ispisano rukom tajnika, a potpisao ga je Strossmayer. Čuva ga gosp. Toni Jeričević, nastanjen u Zadru. On ga je našao u Korčuli na području Rampade poslije talijanske evakuacije 1943. g. među razbacanim papirima. 1905. Strossmayer je slavio svoj 90. rođendan. U povodu toga Hrvatska je čitaonica održala u Strossmayerovu čast tamburaški koncert na trgu ispred prostorija čitaonice. U koncertu su između ostalih sudjelovali gosp. Toni Jeričević i njegova sestra Lina. Ovim pismom se Strossmayer zahvaljuje Hrvatskoj čitaonici na čestitci i na priređenoj „počasti njegovu imenu i njegovim djelima“.

Možda postoji ili je postojalo još koje Strossmayerovo pismo upućeno na Korčulu. Npr. može se pretpostaviti da je uprava Hrvatske čitaonice čestitala Strossmayeru g. 1888. njegov jubilej zlatne mise, te da mu je pjev. društvo sv. Cecilije g. 1905. čestitalo 90. rođendan. Zar nije čudno da se jedno pismo našlo slučajno na Rampadi u Korčuli među razbacanim papirima, a moram reći da sam za ovo do sada nepoznato pismo, doznao također sasvim slučajno. Radovao bih se kada bi ova mala radnja bila povod da se otkrije još poneko Strossmayerovo pismo poslano na Korčulu.

Svakako, već iz ovih sačuvanih podataka očito je da su rodoljubni Korčulani preko svoje čitaonice, pjev. društva sv. Cecilije i preko svojih načelnika gledali u Strossmayeru izvanrednu ličnost ne samo na crkvenom, već i na kulturnom i političkom području. Strossmayerova pisma ne kazuju ništa nova o njegovim osobinama biskupa, kulturnog radnika, mecena i rodoljuba. Njegovo značenje kao crkvene ličnosti bilo je poznato daleko izvan granica domovine, naročito u čitavoj katoličkoj Crkvi po nastupima na I. Vatikanskom saboru. Bilo je poznato i njegovo zalaganje za jedinstvo katoličke i pravoslavne crkve, a tom je idealu posvetio i svoju katedralu u Đakovu.

I na kulturnom polju Strossmayer je veoma mnogo učinio. On je osnivač Jugoslaven-ske akademije znanosti i umjetnosti za koju je sagradio i zgradu, darovao svoju privatnu zbirku slika za Galeriju. Utemeljitelj je Hrvatskog sveučilišta. Pomaže kulturne ustanove, unapređuje znanost, književnost, umjetnost i publicistiku ne samo u Hrvatskoj, nego i na čitavom slavenskom Jugu.

No Strossmayer je kao velik rodoljub snažno zahvatio i u politički život svoga naroda smatrajući politiku sastavnim dijelom svojih crkvenih i kulturnih težnji. Njegov duh teško je podnosio crkveni raskol te je u težnji za obnovom jedinstva smatrao da treba raditi i na političkom jedinstvu svih južnih Slavena. Tako je neko vrijeme Strossmayer bio glavno političko lice u Hrvatskoj. Od 1860. do 1873. vođa je Narodne stranke.

Hrvatski narodni preporod krčio je sebi put u narod nadasve kroz čitaonice. God. 1838. osnovana je „Narodna čitaonica“ u Zagrebu, koja je postala središtem hrvatskoga narodnog preporoda. Po njezinu uzoru osnivale su se i druge hrvatske čitaonice. Nastao je čitav prosvjetni pokret, koji je donio čitaonicu ne samo svakom hrvatskom gradu, nego i mnogim selima. Osobito su veliku zadaću izvršile čitaonice u dalmatinskoj i bosanskoj Hrvatskoj. Neke su čitaonice bile općenarodne, a neke su imale stranačko političko, kulturno, vjersko ili društveno ekonomsko obilježje. (1)

God. 1870. značila je pobjedu narodnjaka na izborima za Dalmatinski sabor. Narodni duh bio je u gradu Korčuli već znatno uznapredovao te je 13. svibnja 1871. g. bila osnovana „Narodna Slavjanska čitaonica.“ Imala je svoje prostorije najprije u kući obitelji Kalogjera na trgu pred katedralom, a kasnije je prešla u kuću Santa Tedeschia. Ta lokacija prostorija bila je mnogo podesnija za djelovanje čitaonice. Čitaonica je već sljedeće godine mijenjala ime u „Narodna čitaonica“ i konačno 1893. g. u „Hrvatska čitaonica.“ Razumljivo je da je članstvo čitaonice u preporodnom zanosu i s pobjedom narodne stranke na općinskim izborima u kolovozu 1871. gledalo s nadom na velikog Strossmayera te da ga je već druge godine nakon osnutka čitaonice željelo imati za svog počasnog člana, što je Strossmayer i prihvatio svojim pismom od 13. IV. 1872. Za Korčulanima povelu se i „Hrvatska čitaonica“ u Blatu pa je i ona imenovala Strossmayera svojim članom. (2)

1) Enciklopedija leksikografskog zavoda, sv. 7., str. 213. Zagreb 1964.

2) Dr. Vinko Foretić: Presjeci kroz prošlost Korčule, Zbornik o. Korčule, sv. 2., str. 56., Zagreb 1972.

„Pjevačko društvo svete Cecilije“ bilo je osnovano u Korčuli g. 1883. To je bilo prvo pjevačko društvo u Dalmaciji. Iako se pretežno bavilo crkvenom glazbom za potrebe bogoštovlja, nastupalo je i u raznim svečanim prigodama kao kulturno narodno društvo. Zato je imalo i tamburaški zbor i dramsku družinu. S takovim nacionalno-kulturnim stavom društvo se osjetilo potaknutim da čestita Strossmayeru svećenički jubilej zlatne mise, na čemu se Strossmayer zahvalio.

Od g. 1871. do 1878. te od g. 1880. do 1888. općinski načelnik Korčule bio je Rafo Ameri. On je bio i politički vođa Hrvata u Korčuli. Po svojem političkom opredjeljenju pripadao je Narodnoj stranci. Dobronamjerna oportunistička politika stranke prema Austriji izazvala je radikalniji politički stav koji je zastupala „Hrvatska stranka prava“. Pored Trumbića, Supila, Biankinija toj stranci pristupio je i Rafo Arneri, a s njime i tako velik broj korčulanskih Hrvata, da je općina dobila pravaški karakter. Dakako da je taj politički stav bio suprotan stavu Strossmayera pa je dolazilo do sukoba između Strossmayera i Starčevića. Međutim, Rafo Arneri je i nadalje sačuvao duboko poštovanje prema Strossmayeru i sam je nastojao da između Strossmayera i Starčevića dođe do pomirenja. Stav Rafa Ameria slijedili su i Korčulani. U prostoriji čitaonice viješale su slike jednoga i drugoga.

Povodom hrvatske gospodarske izložbe u Zagrebu 1891. g. Arneri je s dalmatinskim Hrvatima otišao u Zagreb. Odsjeo je kod dr. J. Franka, a skupa s ostalim Dalmatincima posjetio je Starčevića. (3) Vraćajući se kući, putovao je preko Broda, da bi u Đakovu posjetio Strossmayera. Evo kako u svojoj autobiografiji opisuje taj susret.

„31. 8. 91. Rano smo otputovali za Zapolje i Đakovo. U vlaku nam je pravio društvo dr. Čepulić, biskupov tajnik.

Ovo je bio vrhunac moga putovanja. Otišli smo u crkvu i prisustvovali misi. Dr. Čepulić nas je došao pitati da li želimo vidjeti mons. Strossmayera. Odgovorili smo mu da je to cilj našeg putovanja iz Broda. Nato je zatražio naše posjetnice, koje smo mu odmah dali. Malo nakon toga on nas je pozvao da budemo gosti u Monsignorovoj palači gdje smo dobili krasnu sobu.

U određeno vrijeme smo ga posjetili, a malo poslije on nam je uzvratio posjet u našoj sobi, moleći nas, ako smo s time saglasni, da bismo u 11 sati otišli s njime na šetnju po njegovu parku.

To je bilo učinjeno i o svemu smo mu pričali. Bio sam jako iznenađen kako je odgovorio na zapažanja don Nikole Nežića o demonstracijama u Zagrebu: Što je to; što su trpili Francuzi, Talijanci i Nijemci; valja zahvalit Bogu da Bog nije nas zaboravio i da smo mi malo počeli trpjet. – Doista, kao pravi svećenik.

3) Nav, dj. str. 63.

Zatim nas je zapitao da li bismo željeli ostati u Đakovu do sutra. Na to sam mu odgovorio da bi radi obiteljskih razloga morao putovati u dva i pol sata, da uhvatim brod u Metkoviću. Tada je on pozvao tajnika i naredio da objed bude u podne, jer je želio biti s nama.

U dvanaest i pol započeo je objed, a poslije jednog sata pogledavao je na sat koji mu je bio sučelice i govorio da od Vrpolja do Đakova s kočijom ima najviše pedeset minuta. – Onda mi reče: „Ne bojte se, znam da vami bi bilo teško radi obitelji izgubiti osam dana, ja ću vas čuvati...“

Kada je već bio jedan sat i pol on ustane i nazdravi nam. Najprije mu je odgovorio don N. Nežić, a onda ja. Zatim nam je zahvaljivao, izljubio nas, blagoslovio nas i naše obitelji te se s nama oprostio.

Potražio je kočiju, a dr. Čepulić mi reče: „Ne biste stigli na vrijeme, ali je mons. Strossmayer dao upregnuti najbolje konje.“ Tako smo stigli na kolodvor šest minuta prije odlaska vlaka. (4)

Sigurno su najintenzivnije i najprisnije veze Strossmayera s Korčulom bile preko o. Andela M. Miškova, člana dominikanskog samostana u Korčuli. On ga češće posjećuje i djeluje u njegovoj biskupiji kao misionar. Strossmayer je izvanredno cijenio Miškova kao svećenika i kao rodoljuba i smatrao ga svojim osobitim prijateljem. Svoj susret sa Strossmayerom Miškov ovako opisuje u pismu iz Đakova dominikanskom provincijalu Zaninoviću; 22. V. 1889. „U Vrpolju našosmo Biskupovu kočiju za nas i za prtljagu, a u 3/4 već prispismo u Đakovo i pridstavismo se Priuz. našem Mecenju Strossmayeru. Oh kako nas taj čovik, milo, ljubezno, srdačno, recimo uprav oduševljeno dočeka, izgrli i izljubi! Tko da sve to opiše?... Od podne do ure šetasmo po bašći s Biskupom pa tako i popodne za debele 2 ure. Oh sriće li naše kod Strossmayera biti, s njime blagovati, šetati se, razgovarati se, da bi mnogi i mnogi Dalmatinac mogao samo jedan tizih naših časaka kupiti, skupo li bi ga platio!“ (5)

20. III. 1899., dakle 10 godina nakon susreta u Đakovu piše Strossmayer Miškovu: „Vi ste, moj brate Miškove, moj brat, pak ako ste se Vi u mene zaljubili, zaljubio sam se i ja u Vas od prvoga početka kad ste amo dolaziti počeli... Neizmjerne će mi drago biti, čim se više s Vami sastanem“. (6)

Strossmayer se mnogo dopisivao s dominikancima. Sačuvano nam je preko 80 pisama u arhivu dominikanskog provincijalata u Zagrebu te arhivu Kongregacije sestara domi-

4) Arhiv Ameri, Historijski arhiv, Dubrovnik. Kutija XI/1 br. 403.

5) Arhiv dominikanskog provincijalata, Zagreb.

6) Arhiv Kongregacije ss. Dominikanki, Korčula. Pridržani spisi, sv. XV.

nikanki u Korčuli. Većina tih pisama, oko 50, poslana je Miškovu. Za odnos Strossmayera s Korčulom važna su nam dva pisma koja donosimo u dodatku, te Kronika Kongregacije sestara dominikanki u Korčuli, koju je vodio Miškov.

Početak ovog stoljeća postojali su odgojni zavodi za žensku mladež u Dubrovniku, Splitu i Zadru, ali u njima je vladao talijanski duh i jezik. Mada su ti zavodi pripadali crkvenim ustanovama, Miškov nije mogao odobriti takav postupak, ali ga nije mogao ni mijenjati. Zato je odlučio da osnuje zavod u kojemu će se odgajati ženska mladež, ali u nacionalnom duhu. Zamisao je bila izvrsna, jer su u tom zavodu imale dobiti odgoj djevojke koje će sutra biti majke novih hrvatskih generacija.

Miškov je veoma volio Korčulu i nije ju napuštao ni za vrijeme svoga provincijalata. Nju je i izabrao za taj zavod. No za izgradnju takova zavoda trebalo je mnogo novčanih sredstava pa se taj cilj nije mogao ostvariti bez nekog moćnog mecena.

Bilo je to g. 1902. Miškov je bacio oko na Strossmayera. Evo kako on opisuje u kronici taj svoj nastup:

„Dok se u Korčuli snovalo i mozgalo, što da se učini i otkle da se počme, kao novoimenovani redodržavnik zaletim se u Đakovo k slavnomu hrv. Meceni Strossmayeru, kod kojega sam uživao najveće povjerenje, njemu otkrijem svoje nakane, i namirim se Božjom srećom baš na pamet koja shvaća, na srce koje osjeća, na ruku koja daje. Šetali smo se sami po njegovoj biskupskoj bašći te mu ja stanem pripovijedati što mislim. Stali bismo, a on škiljeć očima, kako je to običavao kad bi što pozorno slušao, u mene je gledao, slušao i samo šutio. Iznenada zamahne rukom, prekine govor, rekavši: Smjesta da si se na posao dao, uzdaj se u dragoga Boga, tvoja je nakana sveta i rodoljubna, sutra ćeš dobiti moju prvu pomoć... I što reče to i održa.“ (8)

Miškov je u Korčuli kupio kuću za smještaj sestara te izvjestio Strossmayera o započetim radovima, nacrtu i troškovniku. Sve je to Strossmayer odobrio svojim pismom od 29. IX. 1903. obećavajući mu svoju pomoć do kraja. Tom prigodom poslao mu je veću svotu novaca. God. 1904. Miškov je primio novu pomoć u novcu tako da se svota tada popela na 20.000 austrijskih kruna. Strossmayer je htio da zavod u Korčuli bude isključivo njegovo djelo pa je rekao Miškovu da od nikoga ne traži pomoć ni za gradnju ni za namještaj u prostorijama.

Miškov je početkom ožujka pisao Strossmayeru, no mjesto odgovora „stigoše užasni glasovi da je slavni hrvatski Mecena, najveći dobrotvor našega započetoga još nedovršenog korčulanskog zavoda, biskup Strossmayer na smrt obolio!“

7) Usp. A. L. Fazinić: Pisma biskupa Strossmayera hrvatskim dominikancima, Arhivski Vjesnik Hrvatske, sv. XV., Zagreb 1972.

8) Arhiv Kongregacije ss. Dominikanki, Korčula. Kronika Kongregacije. God. 1902. str. 11.

„Čitava se Hrvatska zabrinula! Kad 8. travnja, na dan Gospe žalosne ljuto zacvijeli ožalošćena domovina Hrvatska. jer joj je prvi i najdičniji sin, koji ju je po čitavom svijetu proslavio, Biskup, Mecena, veliki Strossmayer oči zatvorio, svijet ostavio, u vječnost se preselio!“

„Poletim u Đakovo. Tamo sve žalosno, sve uciviljeno, i ona velebna stolna crkva, ona ubava zaručnica uzvišenog pokojnika, izgledala nijemom, zamišljenom, turobnom, ožalošćenom udovicom! A u dvoru sve pusto, sve omrklo... Uniđem u mrtvačku sobu, kleknem pred mrtvim Strossmayerom!... proplačem, pomolim se i poljubim onu zlatnu, dobrotvornu, ljubeznu, ali sada mrzlu, ledenu, nepomičnu ruku, koja me je stoput zagrlila, blagosloвила i utješila. Još sam se po drugi i po peti put navratio!...“

„U njegovoj sobi, na pisaćem stolu, rekoše mi, našao se nacrt korčulanskog zavoda razvijen, i moje zadnje čestitno pismo rastvoreno, valjda je nakanio bio da mi otpiše, pa je valjda to bio zadnji posao što je obaviti htio, kad ga smrtna bolest obori!“ (9)

Što nije bilo dano Strossmayeru da završi, završio je zagrebački biskup Posilović poštujući obećanje koje je pokojnik dao Miškovu. Zato mu je zagantirao svoju pomoć još u Đakovu, gdje je bio došao da vodi sprovod. Miškov se vratio iz Đakova duboko ražalošćen, ali i smiren.

Kada je Miškov došao na misao da u Korčuli sagradi odgojni zavod za hrvatske djevojke, Korčulani su bili svjesni što to znači za njihov grad pa je tadašnji načelnik korčulanske općine Roko Arreni pismeno zahvalio Strossmayeru na njegovoj velikodušnosti da do kraja financira taj pothvat. Općina je u čast Strossmayeru nazvala jedno od najljepših predjela grada Korčule „Strossmayerovo šetalište“.

Vrijeme je u Korčuli izbljedilo sjećanje na Strossmayera. Ne postoji više ni „Strossmayerovo šetalište“. No spomen-ploča u predvorju zavoda sestara dominikanki u Korčuli upozorava nove generacije da je Strossmayer ostavio Korčuli jedan dio svoga srca i da je zaslužio da ostane trajno u srcima Korčulana.

*Sl. upraviteljstvu Narodne čitaonice
u Korčuli*

Na ukazanoj mi počasti time što me članom svoje Narodne čitaonice imenovaste lepa Vam, velecenjena gospodo od mene hvala i iskrene želje, da milostivi Bog Vaš pleme-

9) Nav. mj. God. 1905. str. 18.

nitri trud blagoslovi na sreću i napredak svega naroda našega, na kršnom otoku Korčuli
U znak zahvalnosti primite ovi darak od 50 for

Uz izraz mog dubokog štovanja, ostajem u Đakovu 13. travnja 1872

Vaš prijatelj
Strossmayer
biskup

Veleučeni i poglaviti gospodine!

Hvala Vam liepa na prijateljskoj čestiti, koju mi prigodom moje zlatne mise u ime pjevačkoga Društva sv. Cecilije priposlati izvoliste. Molim Vas liepo, da istu hvalu izvolite izporučiti i ostaloj gospodi vriednim Vašim članovom. Bog dragi blagoslovio Vas sve obilno i svakim dobrom unapredio. Preporučujem se i nadalje Vašoj ljubavi i prijateljskom spominjanju.

Sa bratskom ljubavlju ostajem Vam odani

U Đakovu 22. II. 1888.

Strossmayer
B.

G. Dr. Karlo Vipaus
Korčula

Mili moj brate i prijatelju!

Pismo koje ste mi poslali, predivno je, ono me je još više za Vašu stvar razdragalo. Tim se moralo započeti u našoj Dalmaciji, za odgoj naše ženske mladeži, toj uzdanici našega naroda. To je sveti početak, koji će božijim blagoslovom sjegurno svoju svrhu polučiti. Vaša je namjera sveta i rodoljubna, Bogu ugodna, i sva je vječite uspomene vriedna. Ne sustajte. Sretno ste počeli, sretnije ćete dovršiti.

Ja, ko što sam rekao, kad ste amo naš mili gost bio, prama zadatoj Vam rieči, ostajem nepomičan, i na svaki način obvezan. Ljubav prema Vašoj svetoj stvari, jest ista, nagnuće isto, te ako mi Bog života dade, uz ono što sam već dao, i ono što sad pridodajem, dat ću i ostalo, sve dok svoju toli svetu i rodoljubnu nakanu podpuno ne izvršite, pri čemu bio Vam dragi Bog u pomoći i blagoslovio Vas.

Primio sam Vaš nacrt sa troškovnikom, te sve podpuno odobravam. – Pišite mi samo češće, kako Vaša stvar napreduje.

Preporučujem se vašoj molitvi i prijateljstvu. Sto i stoput Vas ljubim, stujem i pozdravljam. Do vjeka Vaš vierni prijatelj i brat.

Đakovo 29 septembra na dan S. Mihovila 1903.

Josip Juraj Strossmayer biskup

O. Andelu M. Miskovu

Presvietli i premili Gospodine doktore i dobri brate!

Sve što sam učinio za dalmatinsku stvar učinio sam za Boga dragoga i za Crkvu njegovu na zemlji. Oci dominikanci zaslužuju da ih čovjek iz svega srca i duše podupre. Oni su ovdje vrlo prijazno primljeni. Ja i njih i sebe samoga liepo preporučujem i molim Vas za Vašu ljubav i molitvu kod Boga.

Vaš prijatelj i brat u Isusu

U Đakovu oko konca god. 1903.

Josip Juraj
Biskup

Dr. Roku Ameri

Mili moj brate u Isusu i vrli prijatelju!

Molim Vas milion puta za oprostjenje. Bio sam bolestan i nisam Vam mogao odgovoriti. Ljubav prema Vašoj stvari jest ista, nagnuće isto. Evo Vam dakle iz svega srca nanovo šaljem 5000. - Kruna. Sto i stoput Vas ljubim i ostajem

Vaš stari brat i prijatelj

Đakovo, 18 ožujka 1904.

Josip Juraj Strossmayer
biskup

O. Andeju M. Miškovu

Slavnoj „Hrvatskoj čitaonici“ u Korčuli

Izrazujem ovim najtopliju moju zahvalnost kako na njenoj prijateljskoj čestici, tako i na onoj počasti, koju je o mojoj devet deset godišnjici momu imenu i mojim djelima u gradu Korčuli priredila.

Bog dragi platio obilno svakim dobrom slavnoj čitaonici kao i svakome pojedinome članu, navlastito, da nam obitelji procvatu svakom vrlinom a iz njih se rode sinovi značajni i požrtvovalni koliko za domovinu toliko i za svetu vjeru.

U Đakovu dne 17. veljače 1905.

Josip Juraj
Biskup

RÉSUMÉ

Strossmayer, Josip Juraj (1815–1905), l'évêque très connu, l'homme politique et le grand mécène de la culture croate, était très honoré dans toute la Croatie et par conséquent à Korčula, une île adriatique. Les habitants de Korčula étaient particulièrement attachés à Strossmayer parce que il a fait imprimer «Saint Jean, l'évêque de Trogir, et le roi Koloman», un œuvre épique d'Ivan Kanavelić, le poète de Korčula du XVIIe siècle. De ce fait provient la correspondance et la liaison étroite entre les institutions, les personnages illustres de Korčula et l'évêque de Djakovo. Ce que nous est connu jusqu' à aujourd'hui, ce sont six lettres que Strossmayer a envoyées à Korčula. Rafo Arneri, le maire de Korčula, et surtout le père Andjeo Marija Miškov, le dominicain, avaient les contacts personnels avec le grand mécène. A l'aide de Strossmayer A. M. Miškov a fondé à Korčula un établissement de l'éducation pour les jeunes filles.